Ontwikkeling van een richtlijn voor laboratoriumtests bij hypertensie

Haio: Hagers Axelle , U.G.
Promotor: VAN ROYEN Paul , U.A.
Praktijkopleider: BOGAERTS Saartje , Persyn Jorgen , PUYSTJENS Charlotte , VAN DE MAELE Kris

Context: Hypertensie is een belangrijke risicofactor voor cardiovasculaire morbiditeit en mortaliteit. In de huisartsenpraktijk spelen laboratoriumtests een belangrijke rol bij de evaluatie van cardiovasculair risico, het opsporen van orgaanschade en de opvolging van behandeling. Tegelijk kan ongericht gebruik van laboratoriumonderzoek leiden tot overdiagnostiek, onnodige kosten en bijkomende onderzoeken. Dit project had tot doel een richtlijn te ontwikkelen ter ondersteuning van huisartsen bij het rationeel en doelmatig aanvragen van laboratoriumtests bij patiënten met hypertensie.

Onderzoeksvraag: Klinische vraag 1: Welke labotests zijn aangewezen bij een nieuwe diagnose van hypertensie? Klinische vraag 2: Welke labotests zijn nodig om de diagnose van secundaire hypertensie te stellen? Klinische vraag 3: Welke labotests zijn nodig om ongecompliceerde hypertensie op te volgen, en aan welke frequentie? Klinische vraag 4: Welke labotests zijn nodig om hypertensiegebonden orgaanschade (gecompliceerde hypertensie) op te volgen, en aan welke frequentie? Klinische vraag 5: Welke labotests zijn nodig bij patiënten onder medicamenteuze behandeling voor hypertensie, en aan welke frequentie?

Methode: Voor de ontwikkeling van de richtlijn werd gebruikgemaakt van de ADAPTE-procedure. Klinische vragen werden opgesteld aan de hand van het PIPOH-kader. Relevante internationale richtlijnen werden systematisch gezocht en beoordeeld op kwaliteit met het AGREE II-instrument. De aanbevelingen werden geëvalueerd op consistentie met hun onderbouwing en waar nodig aangevuld met bijkomend literatuuronderzoek en een Delphi-consensusprocedure. Op basis van de uiteindelijke aanbevelingen werd een praktische steekkaart ontwikkeld en getest bij huisartsen in opleiding (HAIO’s).

Resultaten: De richtlijn formuleert aanbevelingen over laboratoriumtests bij een nieuwe diagnose van hypertensie, tijdens follow-up van ongecompliceerde en gecompliceerde hypertensie en bij medicamenteuze behandeling. Belangrijke aanbevelingen omvatten de bepaling van totaal cholesterol en HDL-cholesterol voor cardiovasculaire risicostratificatie, en de bepaling van eGFR en albumine-creatinineratio voor het opsporen van chronische nierschade. Voor patiënten behandeld met diuretica of RAAS-remmers wordt monitoring van natrium, kalium en nierfunctie aanbevolen. De ontwikkelde steekkaart werd getoetst bij 18 HAIO’s en werd over het algemeen als duidelijk, bruikbaar en toepasbaar in de praktijk beoordeeld.

Conclusie: Dit ontwikkelingsproject resulteerde in een praktische richtlijn en steekkaart die huisartsen kan ondersteunen bij het rationeel aanvragen van laboratoriumtests bij patiënten met hypertensie. De positieve evaluatie van de steekkaart door HAIO’s suggereert dat het instrument potentieel heeft voor implementatie in de eerstelijnszorg.